

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

14 juni 2000

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse
Economische Unie en de regering van Oekraïne inzake de wederzijdse bevordering
en bescherming van investeringen, ondertekend in Kiev op 20 mei 1996**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Johan Weyts**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

mevrouw Lisette Croes, de heer Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Paul Van Grembergen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

Zie :

172 (1999-2000)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlandse Beleid en Europese Aangelegenheden ...	4
I.1	Algemene situering, inhoud en opzet van de BLEU-investeringsakkoorden	4
I.2	Recente politieke en economische achtergrondgegevens	4
	A. Politieke situatie	4
	B. Economische basisgegevens	5
	B.1 Algemeen	5
	B.2 Economische betrekkingen met ons land	5
I.3	Vlaams-Oekraïense betrekkingen	5
II.	Bespreking	5
II.1	Toekomstpotentieel van Oekraïne	5
II.2	Geostrategisch belang van Oekraïne	6
II.3	Milieuproblematiek	6
II.4	Belgisch-Oekraïens samenwerkingsverdrag	7
III.	Stemmingen	7
III.1	Artikelsgewijze stemming	7
III.2	Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op datum van 4 mei 2000 het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen tussen de BLEU en Oekraïne besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PATRICK DEWAEL, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

I.1 Algemene situering, inhoud en opzet van de BLEU-investeringsakkoorden

Voor een omstandige inhoudelijke analyse van het BLEU-standaardakkoord inzake wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, evenals voor de principes die de Vlaamse regering hanteert bij dergelijke overeenkomsten, verwijst de minister-president graag naar de toelichting die hij terzake reeds heeft verschaft tijdens de commissiebijeenkomst van 27 april 2000, waar soortgelijke akkoorden met respectievelijk Hong Kong¹, Roemenië², India³ en Zuid-Afrika⁴ werden besproken. Hier kan men dan ook volstaan met de vaststelling dat het voorliggende akkoord met Oekraïne – behoudens twee kleine uitzonderingen – op precies dezelfde standaardtekst gebaseerd is.

¹ Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst, gesloten tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Hong Kong inzake de bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 7 oktober 1996, *Parl. St. VI. Parl. 1999-2000*, nr. 173/1-2.

² Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Roemenië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 4 maart 1996, *Parl. St. VI. Parl. 1999-2000*, nr. 174/1-2.

³ Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst gesloten tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek India inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te New Delhi op 31 oktober 1997, *Parl. St. VI. Parl. 1999-2000*, nr. 175/1-2.

I.2 Recente politieke en economische achtergrondgegevens

Voor een omvattend overzicht van de belangrijkste institutionele, politieke en economische gegevens verwijst de minister-president de commissieleden insgelijks naar de extensieve memorie van toelichting die bij het ontwerp van decreet gevoegd is. In het bestek van deze bespreking zal hij zich terzake beperken tot het daaraan toevoegen van de meest recente gegevens die over Oekraïne beschikbaar zijn.

A. Politieke situatie

De huidige politieke situatie in Oekraïne wordt door de minister-president omschreven als een ongemakkelijke cohabitatie tussen de hervormingsgezinde – maar niet altijd even democratische (aantijgingen van manipulatie van de media en benoeming van getrouwen op sleutelposities) – president, Leonid Koetsjma, en een hem vijandig gezind, overwegend communistisch parlement, dat een grotere rol bij de vorming van de regering nastreeft.

Op 16 april jongstleden werd een omstreden referendum gehouden om deze patstelling tussen de uitvoerende en wetgevende macht te doorbreken. De Raad van Europa was fel gekant tegen de weinig democratische doelstellingen van dit referendum. De Verenigde Staten en de Europese Unie waren er echter wel voorstander van, aangezien het de enig werkbare manier leek om hervormingen door te voeren. De president kreeg ongeveer 80% van de kiezers achter zich.

Het land wordt ook – vooral door de VS – als een factor van stabiliteit in zijn regio beschouwd. Het zoekt immers, tegen de Russische Federatie in, toenadering tot het westen, hetgeen minstens hoopgevend is.

⁴ Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst gesloten tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek van Zuid-Afrika inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Pretoria op 14 augustus 1998, *Parl. St. VI. Parl. 1999-2000*, nr. 176/1-2.

B. Economische basisgegevens

B.1 Algemeen

De minister-president wijst de commissie erop dat het economisch gezien niet goed gaat met Oekraïne. Zo bedroeg het BNP in 1998 maar 37% meer van dat van 1989. De werkloosheid is enorm gestegen. Economische hervormingen en privatiseringen van staatsbedrijven blijven uit, de buitenlandse schulden (met name aan Rusland) zijn groot, er is sprake van endemische corruptie en het eigendomsrecht is slecht geregeld.

Sedert 18 december 1999 is Viktor Joesjenko – de gewezen gouverneur van de nationale bank – de nieuwe premier. Hij beloofde de economische rol van de staat te verkleinen, de landbouw te hervormen en privatiseringen door te voeren. De recente kritiek die onlangs aan zijn adres werd geuit in de media, toont aan dat hij hierbij nog heel wat moeilijkheden zal moeten overwinnen.

B.2 Economische betrekkingen met ons land

Daar waar de uitvoer van de BLEU naar Oekraïne terugviel van 7,99 miljard in 1997 naar 6,1 miljard in 1999, nam de invoer van de BLEU uit Oekraïne in 1999 verder toe tot 3,8 miljard frank.

Op economisch vlak is vooral de Antwerpse Kamer van Koophandel en Nijverheid actief in Kiev en Odessa. Export Vlaanderen heeft sinds 1999 een handelsattaché in Kiev en in juni 2000 organiseert het een multisectorale zending naar Kiev. De enige noemenswaardige Vlaamse investering is op dit ogenblik die van Interbrew in Tsjernihiv.

De minister-president wijst er daarbij nog op dat in het kader van het samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa ook nog eens 14 projecten werden uitgevoerd in Oekraïne. Deze projecten hadden onder andere betrekking op baggerwerken, landbouw en samenwerking in de KMO-sector.

I.3 Vlaams-Oekraïense betrekkingen

Op 23 april 1997 ondertekende Vlaanderen een verdrag inzake "verstandhouding en samenwerking tussen het Koninkrijk België, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest enerzijds en Oekraïne anderzijds". Dit verdrag

werd door de Vlaamse regering op 7 april jongstleden goedgekeurd, en ligt momenteel voor advies bij de Raad van State.

Daarnaast is Oekraïne sinds 1994 een zogenaamd "concentrateland" voor het Vlaamse departement Onderwijs. Het samenwerkingsakkoord dienaangaande van 15 maart 1994, werd op 10 april 1998 hernieuwd. Het akkoord in kwestie voorziet in samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs inzake architectuur, landbouw, horeca, toerisme en dies meer.

De Vlaamse regering beschouwt Oekraïne als een beloftevolle partner in het kader van haar internationaal economisch beleid. Reeds in 1994 werd het land door de vorige regering opgenomen in de lijst van geografische prioriteiten voor het sluiten van verdragen ter wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen. Deze prioritaire status werd in 1996 bevestigd. De internationale context, alsmede het economisch beleid dat door Oekraïne wordt gevoerd, doen ook de huidige regering besluiten dat het zinvol is om met Oekraïne een dergelijk investeringsverdrag te sluiten.

Dienovereenkomstig verzoekt de minister-president de commissie dan ook het haar voorgelegde verdrag te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

II.1 Toekomstpotentieel van Oekraïne

De heer Jacques Laverge stelt vast dat er bij de sociaal-economische en politieke situatie van Oekraïne heel wat vraagtekens kunnen worden geplaatst. Toch vindt hij het land inherent interessant genoeg om het contact ermee te bewaren. De voorliggende overeenkomst krijgt dan ook zijn volledige instemming. Anderzijds wenst hij wel te benadrukken dat men voldoende realistisch moet blijven. Op dit ogenblik is er, op het dossier-Interbrew na, maar weinig economische samenwerking. Een situatie waarin hij op korte termijn ook niet snel verandering ziet komen. De problemen waarmee Oekraïne te kampen heeft zijn immers niet van de minste : zeer beperkte koopkracht, een verouderde infrastructuur en het bestaan van een aanzienlijke parallelle economie. Op termijn ziet hij de verandingsprocessen zich echter wel degelijk doorzetten. De huidige politieke wijzigingen zijn in dat opzicht veelbetekenend.

In het licht van deze toekomstmogelijkheden is Oekraïne derhalve – mee gezien zijn geografische ligging en omvang – wel degelijk een waardevolle

partner. Dat verklaart meteen ook waarom zowel de vorige als de huidige Vlaamse regering voor een strategie van betrokkenheid gekozen hebben. Elke betrokkenheid die Europa vandaag betoont is immers een investering in de toekomst.

II.2 Geostrategisch belang van Oekraïne

De heer Johan Weyts beaamt dat Oekraïne voor het westen van immens belang is. Hij wijst er daarbij op dat het land recent een zeer moeilijke periode heeft doorgemaakt. Doordat het economisch volledig afhankelijk was van Rusland, leidde zijn onafhankelijkheid in 1991 immers nagenoeg automatisch tot een ernstige verarming van brede lagen van de bevolking. Voor de heer Weyts is het dan ook duidelijk dat het westen actief moet bijdragen tot de heropstanding van het land.

Ook in politiek opzicht is de situatie verre van eenvoudig. Aan de ene kant is er een door communisten gedomineerd parlement dat zich hardnekkig verzet tegen elke poging tot hervorming van het systeem, terwijl daartegenover een regering staat die er meer westerse opvattingen inzake economie en democratie op nahoudt. De voortdurende strijd tussen die twee heeft geleid tot een situatie van quasi-totale politieke onmacht, die op haar beurt dan weer een vruchtbare voedingsbodem vormt voor de georganiseerde misdaad. Voor de heer Weyts is het dan ook duidelijk dat de kans reëel is dat de situatie in Oekraïne evolueert zoals die in Rusland, waar de maffia alomtegenwoordig is, en waar een grote onveiligheid heerst. Hij wijst terzake nog op de discussies die er in de Raad van Europa zijn geweest rond de eventuele opschorting van het lidmaatschap van Oekraïne. Men tilde met name zeer zwaar aan het feit dat Oekraïne – in tegenspraak met zijn verdragsverplichtingen en zijn formele engagementen terzake – tot een tweetal jaar terug, bijna 300 doodstraffen per jaar uitvoerde. Wat onder andere te maken had met de om zich heen grijpende criminaliteit.

Voor de heer Weyts is het dan ook duidelijk dat Oekraïne – net zoals vele andere recent onafhankelijk geworden landen – dringend bijstand vanuit het westen nodig heeft. Waarbij in eerste instantie vooral de economische betrekkingen wat evenwichtiger moeten worden. Het nu voorliggende verdrag kan zijns inziens daartoe een eerste aanzet zijn. Daarom verdient dit verdrag ten volle de goedkeuring van het Vlaams Parlement.

II.3 Milieuproblematiek

Refererend aan het in de memorie van toelichting geschetste economisch potentieel van Oekraïne, stelt de heer Frans Ramon zich, in het licht van de belabberde economische situatie, de vraag of de maatregelen die noodzakelijk zullen zijn om dit potentieel ook effectief te valoriseren, realistischere wijze wel haalbaar zijn? Meer bepaald stelt hij zich deze vraag met betrekking tot de maatregelen die nodig zouden zijn om de schade die werd toegebracht aan het milieu te herstellen.

Dit geldt in het bijzonder ook voor de kernenergiesector van het land, die men beweerdelijk zelfs zou willen privatiseren. Iets wat vooralsnog niet is doorgestaan omwille van politiek verzet daartegen. Gezien de toch wel zeer kwalijke reputatie van Oekraïne inzake kernenergie, acht de heer Ramon een verscherpte waakzaamheid vanwege het westen terzake meer dan aangewezen.

Daarenboven wijst hij erop dat Oekraïne ook door sommige van zijn buurlanden blijkbaar niet erg hoog wordt ingeschat. Het verzet van Slovaakse tegen een eventueel Oekraïns lidmaatschap van de Visegrad-groep⁵ van Centraal-Europese landen, is hiervoor tekenend.

De minister-president antwoordt hierop dat hij best begrip kan opbrengen voor de bezorgdheid van de heer Ramon inzake de verdere afwikkeling van de Tsjernobyl-kwestie. Terzake kan hij meedelen dat er reeds vanuit diverse hoeken een aanbod voor financiële bijstand aan Oekraïne is geweest. Zo hebben zowel de Europese Unie, de Verenigde Staten, Canada als Japan al geld aangeboden. Als voorwaarde stellen zij echter wel dat de betrokken reactoren zouden worden stilgelegd. Hetgeen voor Oekraïne dan weer erg moeilijk ligt, gezien zijn precaire situatie inzake energiebevoorrading en energievoorziening. In het licht hiervan is het voor de minister-president dan ook duidelijk dat de internationale gemeenschap samen met Oekraïne een omvattend actieplan zal moeten uitdokteren dat een voor ieders problemen bevredigende oplossing moet omvatten.

⁵ Polen, Tsjechië, Hongarije en Slovaakse.

II.4 Belgisch-Oekraïns samenwerkingsverdrag

Van de minister-president had de heer Patrick Hostekint graag vernomen wat de precieze stand van zaken is met betrekking tot de onderhandelingen over het in zijn inleiding vermelde Belgisch-Oekraïns verstandhoudings- en samenwerkingsakkoord.

In zijn antwoord preciseert de minister-president dat het voorontwerp van decreet tot instemming met het verdrag in kwestie, door de Vlaamse regering ondertussen reeds voor advies werd overgemaakt aan de Raad van State. Volledigheidshalve vermeldt hij ook dat de bij dit verdrag betrokken partners (naast vanzelfsprekend Oekraïne) zowel de Belgische federatie als de verschillende gefedereerde entiteiten van dit land omvatten. De vorige Vlaamse regering heeft nog gepoogd om tot een exclusief Vlaams-Oekraïns samenwerkingsverdrag te komen, maar Oekraïne dringt er ten stelligste op aan om het samenwerkingsakkoord van 23 april 1997 af te handelen. De minister-president laat daarbij opmerken dat hij naar de toekomst toe een dergelijk exclusief Vlaams-Oekraïns verdrag echter zeker niet wil uitsluiten, maar dat Oekraïne – overeenkomstig de beleidslijn die werd vastgelegd in de Beleidsnota Buitenlands Beleid⁶ van deze regering – in beginsel geen prioritaire partner van Vlaanderen zal zijn, aangezien het geen kandidaat-EU-lid is.

Hierop inpikkend kan de heer Luc Van den Brande, voorzitter, bevestigen dat Oekraïne er destijds ook bij hem zeer sterk op heeft aangedrongen dat het verdrag van 1997 zou afgehandeld worden. Uiteindelijk bleek het – mee om politiek-psychologische redenen – voor hen imperatief om tot een dergelijk algemeen afsprakenkader te komen, zoals overigens ook mocht blijken tijdens het bezoek van voormalig premier Dehaene. Derhalve komt het aangewezen voor om nu het voorliggende BLEU-investeringsverdrag met Oekraïne goed te keuren, en daarna, d.w.z. van zodra de Raad van State zich erover heeft uitgesproken, het Belgisch-Oekraïns verdrag – voor wat Vlaanderen betreft – in behandeling te nemen.

III. STEMMINGEN

III.1 Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 9 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 9 stemmen.

III.2 Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet ten slotte eveneens bij unanimititeit van 9 stemmen aangenomen.

De verslaggever,

Johan WEYTS

De voorzitter,

Luc VAN DEN BRANDE

⁶ Beleidsnota - Het Vlaams Buitenlands Beleid 1999-2004, *Parl. St. Vl. Parl. 1999-2000*, nr. 163/1.